

Dokument nr. 8:82

(2004-2005)

Privat forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen

Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om å gjøre det straffbart å foreslå sex med mindreårige på Internett

Til Stortinget

INNLEDNING

Det foreslås å be Regjeringen fremme forslag om lovendring slik at det blir straffbart å foreslå seksuelle aktiviteter med personer under den seksuelle lavalder, eller personer som man tror er under den seksuelle lavalder, samt å gjøre det straffbart å gjøre avtaler om å møte personer under den seksuelle lavalder, eller som man tror er under den seksuelle lavalder, i den hensikt å begå seksuelle overgrep.

BAKGRUNN

I en større artikkel i Dagbladets bilag, Magasinet, 7. mai 2005, avsløres det at pedofile overgripere ofte bruker chattekanaler for barn til å sjekke opp ofre. Det foregår ved at en voksen person går inn på en chattekanal f.eks. for 13-18-åringer og gir seg ut for å være under 18 år selv, eksempelvis ved å ta chatte-navnet "Jonas15år". I virkeligheten kan det være en voksen mann i 50-årene. Etter noen relativt hyggelige samtaler kan samtalen komme inn på sex, og det kan avtales et møte. Barnet, som nå har fått tillit til sin nye venn, møter opp, og blir møtt av en voksen som forteller at han er faren til Jonas, og at han skal kjøre jenta hjem til sin sønn. Det er heller ikke uvanlig at mannlige pedofile oppgir riktig alder, og forsøker å avtale seksuelle aktiviteter ved å tilby penger. Andre gjør seg fortrolig med barnet, opptrer som en snill onkel, unngår helt å snakke om sex, men avtaler

til slutt et møte, hvor hensikten er å foreta et seksuelt overgrep.

Det er vanskelig å vite med sikkerhet hvor stort omfang denne virksomheten har, men det er et faktum at norske domstoler de siste årene gjentatte ganger har fått saker til pådømmelse der barnet har møtt overgriper på nettet. Ifølge Magasinet har svenske eksperter beregnet antallet menn som regelmessig surfer på nettet for å komme i kontakt med barn, til å være rundt 4 000. Og det er mange barn å finne. De fleste norske barn mellom 9 og 16 år bruker pc. For foreldrene er det nesten umulig å fullt ut kontrollere denne bruken. De kan ikke til enhver tid stå over sine barn og kontrollere hvem barnet snakker med. Barn bruker sannsynligvis Internett hyppigere enn mange foreldre er klar over. I en undersøkelse utført av MMI i 2003 sa 83 pst. av foreldrene at de ofte eller noen ganger satt sammen med barna sine ved datamaskinen. 23 pst. av barna svarte det samme.

Spørsmålet er hva som kan gjøres for å forhindre at barn blir utsatt for seksuelle overgrep fra pedofile nettsurfere. I dag er det tvilsomt om en overgriper kan straffes før han har forsøkt å utføre eller har utført et overgrep. Den eneste lovparagrafen som muligens kan brukes mot personer som avtaler seksuelle tjenester med barn på nettet, er straffeloven § 201. Den har følgende ordlyd:

"Den som i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd

- på offentlig sted
- i nærvær av eller overfor noen som ikke har samtykket til det, eller
- i nærvær av eller overfor barn under 16 år, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år."

Det er mulig at denne lovbestemmelsen kan brukes. Spørsmålet er om kommunikasjon som har seksuelt preg rammes av bestemmelsen når kommunika-

sjonen foregår via Internett. I en høyesterettsdom i 1952 ble en 19 år gammel mann dømt for utuktig atferd i ord i telefonen overfor en rekke kvinner. Chatting kan sammenliknes med en telefonsamtale på tekst. Når kvalifiserte seksuelle ytringer i telefon er straffbart, bør også slike uttalelser via Internett være det. Det er derfor mulig at denne paragrafen i en viss grad kan brukes. Det er ønskelig å få en avklaring av rettstilstanden på dette området.

Dersom denne paragrafen kan brukes, vil den uansett ikke være spesielt effektiv. Bevisførselen vil være vanskelig. Det dreier seg om hva som blir sagt i en privat samtale, og den voksne personen må kunne oppspores og arresteres.

Det foreslås derfor at det gjøres uttrykkelig straffbart å foreslå seksuelle aktiviteter ikke bare med barn som er under den seksuelle lavalder, men også med personer som den voksne personen tror er under den seksuelle lavalder. Det forutsettes at politiet har anledning til å delvis provosere frem slike situasjoner. Det må være adgang for en polititjenestemann til å gå inn på nettsidene under dekke av å være mindreårig, f.eks. som "Jonas13år", og komme i prat med pedofile nettsurfere. Polititjenestemannen bør ikke selv ha anledning til å spore samtalen inn på sex, men bør kunne reagere dersom den pedofile nettsurferen selv tar initiativet. I en slik situasjon kan politiet godta en avtale med surferen og arrestere vedkommende når han kommer til møtet. En slik ordning, vil når den fører til arrestasjoner og avisoppslag, virke avskrekende. De pedofile nettsurferne vil aldri kunne føle seg trygge. Snakker de med en ung jente, eller med en politietterforsker? Det vil utvilsomt føre til en utrygghet som kan virke forebyggende.

Også i Storbritannia bruker et stort antall barn chattekanalene på Internett. I 2003 hadde 4,8 millioner britiske barn tilgang til Internett. Mer enn 1 million av disse var under 14 år. 23 pst. av alle barna mellom 7 og 16 år bruker chatterom.

Pedofiles bruk av Internett har vært et så stort problem at Storbritannia i 2003 vedtok en ny lov mot såkalt "grooming". "Grooming" betyr at voksne går inn på chattekanalene og sjekker opp barn i den hensikt å foreta et seksuelt overgrep. Selve samtalene med bar-

na trenger ikke nødvendigvis handle om sex. Det dreier seg ofte om å bygge opp tillit nok til å lokke et barn til et privat møte på et senere tidspunkt. Den britiske loven setter forbud for en voksen over 18 år til å møte eller reise for å møte et barn under 16 år, der hensikten er å foreta en alvorlig forbrytelse, dersom den voksne har møtt eller kommunisert med barnet ved i alle fall to tidligere anledninger. Forbrytelsen er foretatt idet vedkommende reiser for å møte barnet, eller faktisk møter barnet. Det er ikke lenger et krav for domfellelse at et planlagt overgrep har skjedd. Hensikten må selvsagt bevises ut over enhver rimelig og fornuftig tvil. Det kan gjøres blant annet ved å se på de omkringliggende faktorene. Kommunikasjonen som har vært i forkant av møtet vil kunne fungere som bevis. Har eksempelvis kommunikasjonen hatt et seksuelt preg, eller har den voksne utgitt seg for å være et barn? Har de voksne mailet pornografisk materiale til barnet? Svar på slike spørsmål kan indikere skyld. Skyldkravet i den britiske loven er forsett. Den voksne personen må ha forstått at barnet var under 16 år, og påtalemyndigheten har bevisbyrden. Maksimumsstraffen for brudd på denne loven er satt til 10 års fengsel.

Det foreslås at det innføres en lovbestemmelse også i den norske straffeloven, som samsvarer med intensjonene i den britiske lovgivningen. Spørsmålet er: Skal vi stoppe en overgriper før barnet er misbrukt og kanskje drept, eller vente til etterpå?

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om lovendring slik at det blir straffbart å foreslå seksuelle aktiviteter med personer som er, eller som man tror er, under den seksuelle lavalder, samt å gjøre det straffbart å gjøre avtaler om å møte personer som er, eller som man tror er, under den seksuelle lavalder, i den hensikt å begå et seksuelt overgrep.

9. mai 2005